

Deze vreemde bewogen geschiedenis

Van Claire Messud verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos *uitgevers*

De kinderen van de keizer
Een eenvoudige vertelling
De vrouw van hierboven
Meisje in brand

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Claire Messud

Deze vreemde
bewogen geschiedenis

Vertaald door Erik Bindervoet

Ambo|Anthos
Amsterdam

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

ISBN 978 90 263 6618 5

© 2024 Claire Messud

© 2024 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,
Amsterdam en Erik Bindervoet

Oorspronkelijke titel *This Strange Eventful History*

Oorspronkelijke uitgever W.W. Norton & Company

Omslagontwerp Nanja Toebak

Omslagillustratie © Loes Belovics

Foto auteur © Ulf Andersen

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Hoewel deze roman is geïnspireerd op de familiegeschiedenis van de auteur, is dit werk fictie en zijn de gebruikelijke regels van toepassing. Alle personages, gebeurtenissen en voorvallen zijn gefictionaliseerd en weerspiegelen haar verbeelding, en niets daarvan moet worden opgevat als een letterlijke weergave van een persoon, gebeurtenis of voorval.

Voor mijn familie

En elk vervult in 't leven vele rollen,
In zeven levenstrappen.

– William Shakespeare, *Elk wat wils* (11.7, r. 142/3, vertaling Leendert Burgersdijk)

Zijn leven, waarin niets, helemaal niets is gebeurd. Hij ging niet op avontuur, hij nam aan geen enkele oorlog deel. Hij zat nooit in de gevangenis, hij heeft nooit iemand vermoord. Hij won nooit een fortuin en heeft er ook geen verspeeld. Hij heeft in deze eeuw geleefd, meer niet. Maar dat alleen was al genoeg om zijn leven *dimensie* te geven, zowel in emotioneel als in rationeel opzicht.

– Elias Canetti, *Aantekeningen uit Hampstead*

PROLOG

Ik ben schrijver; ik vertel verhalen. Natuurlijk wil ik eigenlijk levens redden. Of gewoon: ik wil het leven redden.

Zeven jaar, zei de waarzegster, die zomermiddag al lang geleden. Zeven jaar in de Vallei van de Schaduw. Het zonlicht dat door het raam achter haar hoofd naar binnen scheen veranderde haar roestbruine krullen in een gouden stralenkrans. We zaten tegenover elkaar aan een kaarttafel in de voorkamer van haar protserige *saltbox*-huis, op ongeveer een kilometer van de kust in een badplaats in New England. Net als de meesten van haar klanten was ik maar op doorreis. Hoewel ik haar verteld had dat ik schrijver was, bleef ze maar zeggen dat ik een heler was; toen ze het eenmaal had gezegd, wilde ik maar al te graag dat het waar was. Of: ik besefte dat ik altijd maar al te graag had gewild dat het waar was, ook al wordt ons verteld dat poëzie niets doet gebeuren. Mijn verlangen, zo oud als de mensheid zelf, om woorden significant te laten zijn.

Een tocht van zeven jaar in de schaduw des doods: ten tijde van haar voorspelling was ik bijna halverwege, geteld vanaf het familie-uitstapje naar het huis van wijlen mijn grootouders in Toulon, Frankrijk, om mijn vaders vijfenzeventigste verjaardag te vieren – een gigantische administratieve rompslomp, werd het genoemd, en een bijeenkomst die ook een uiteenvallen was: mijn vader fysiek aan het instorten, mijn moeder, uitgemergeld, geestelijk in de war, mijn tante die in steeds kleinere kringetjes rond haar whiskyfles danste, onze kinderen, nog klein, aan het dollen in

de mediterrane zon. Maar eerder beginnen met tellen had ook gekund – vanaf de tijd dat mijn moeder niet meer in staat was een volledige maaltijd klaar te maken; of vanaf de tijd, ver daarvoor, dat ze de verjaardagen van de kinderen niet meer kon bijhouden; of daarvoor nog, toen ze de kinderen niet eens een uurtje alleen aankon. Maar als ik bij het einde begin en terugtel – *het einde* wil dan zeggen het laatste sterfgeval, het overlijden van mijn tante, vlak na dat van mijn moeder, allebei niet lang na dat van mijn vader – dan hield de helderziende van de Cape mijn trillende hand echt in het middelpunt van alles in de hare.

Ik ben een schrijver; ik vertel verhalen. Ik wil de verhalen van hun levens vertellen. Het maakt eigenlijk niet uit waar ik begin. We bevinden ons altijd in het midden, waar we ook staan, we zien maar een deel. Ik weet ook dat alles met elkaar verbonden is, dat de constellaties van onze levens samen bewegen in harmonie en disharmonie. Het verleden woelt voort met en in het heden, en alle tijd bestaat tegelijkertijd, om ons heen. Eb en vloed, harmonieën en dissonantie – de muziek gebeurt, of we die nou beschrijven of niet. Een verhaal is geen lijn; het is iets rijkers, iets wat draait en kolk, oprijst en neervalt, zijn eigen patroon voortzet.

En dus heeft dit verhaal – het verhaal van mijn familie – vele mogelijke beginpunten, of geen: Mare Nostrum, Sint-Augustinus, Abd al-Kader, Charles de Gaulle, mijn grootouders, L'Arba, mijn vader, mijn tante, Zohra Drif, mijn moeder, Albert Camus, Toronto, Cambridge, Toulon, Tlemcen, och, Tlemcen: stuk voor stuk onderdeel van het uitgestrekte en ingewikkelde web. Elke versie is maar een deel.

Of ik zou kunnen beginnen met mijn geboorte, of de geboorte van mijn vader of de geboorte van zijn vader, of die van mijn moeder of die van mijn grootmoeder. Ik zou kunnen beginnen met de geheimen en de schande, de onuitsprekelijke schande die ik eindelijk zou willen helen door het verhaal ervan te vertellen. De schande van de familiegeschiedenis, van de geschiedenis waarin wij zijn geboren. (Hoe kan ik vergeten dat mijn toen al bejaarde vader, nadat hij de geboorte van zijn kleinzoon had meegemaakt, struikelde op het trottoir en op straat viel, een omgevallen berg, en dat hij terwijl hij daar zo lag met het witte dons van zijn bijna kale kop in de drek

van de goot niet mompelde ‘Help me’ maar ‘Het spijt me, het spijt me, het spijt me’?) Ik zou natuurlijk ook kunnen beginnen met het alleen-zijn.

Of ik zou kunnen beginnen met het feit dat de eigenaar van onze plaatselijke pizzeria en onze voormalige buurman een Algerijn is wiens achternaam ook de naam is van de Algerijnse provinciestad van zijn voorouders, dezelfde kleine stad waarin mijn *pied-noir* grootmoeder in haar jonge jaren les gaf op de meisjesschool, in de jaren voordat ze ging trouwen – en in haar geval waren dat er heel wat, omdat ze pas trouwde toen ze halverwege de dertig was, destijds een leeftijd waarop vrouwen niet meer huwbaar werden geacht. Ze had misschien zelfs lesgegeven aan de oma of de overgrootmoeder van mijn buurman. Of ik zou kunnen beginnen met het feit dat een van de geliefde Libanese vrienden van mijn opa ten tijde van zijn post in het vooroorlogse Beiroet de oudoom was van een goede vriend van mij in dit Amerikaanse leven bijna een eeuw later, wiens dochter met onze zoon speelde vanaf de tijd dat zij peuters met spekbeentjes waren. Of ik zou kunnen beginnen met de engelen op de laatste reis van mijn vader naar de dood, de getuigen van zijn vele levens die verschenen als wachters en gidsen op dat laatste pad, om hem, die uiteindelijk thuisloos was, te begeleiden naar zijn eeuwige huis...

Het maakt niet zoveel uit waar dit verhaal begint *als het maar begint*. En als het verhaal, naar ik ben gaan begrijpen, zich oneindig uitbreidt, meer is dan een lijn of draad, dan is waar ik ook maar begin niet meer dan dat – niet *het begin* maar slechts een moment, *een manier waarop iets gebeurt, een mond...*

DEEL I

